

www.pgds.org

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ДЪРВООБРАБОТВАНЕ И
СТРОИТЕЛСТВО
“ЦАР ИВАН АСЕН II” гр. ХАСКОВО**

гр. Хасково 6300
ул. "Пловдивска" № 37
e-mail: pgds_hask@abv.bg

Директор: 038 / 665134
Зам. директори: 038/661013, 038/622047
Канцелария: 038/663897

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР: .....

/Маргарита Топалова/

**Програма за предоставяне на равни
възможности и приобщаване на
учениците от уязвими групи
за учебната 2022 / 2023 година**

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование, приета от Педагогическия съвет на проведено заседание с Протокол № 15 /13.09.2022 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ:

Приобщаващото образование представлява всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси, насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на стандарта за приобщаващо образование в ПГДС „Цар Иван Асен II“ изисква осигуряването на диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите особености, превенция на ранното напускане на училище, навременно систематизиране на наличната информация, с цел да се организира и оптимизира учебният процес, съобразно потенциала на учениците.

ПГДС „Цар Иван Асен II“ работи за осъществяването на успешно приобщаващо образование и постигането на крайната цел – създаване на приобщаващо общество, което да позволи на всички деца и възрастни, независимо от пол, възраст и етническа принадлежност, нарушения в развитието или тежки заболявания, да участват в живота на обществото и да имат своя принос.

II. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА:

1. Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020)
2. 2000 Европейската социална харта/ ревизирана/;
3. 1992 – Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;
4. 1970 – Международният пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;
5. Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 – 2015г.
6. Законът за предучилищното и училищно образование;
7. Стандарт за приобщаващото образование.
8. Наредба за приобщаващото образование от 20 октомври 2017 година.
9. Насоки за работата на системата на училищното образование през учебната 2022-2023 година в условията на COVID-19.

ПГДС „Цар Иван Асен II“ е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на хора с увреждания и уязвими групи.

III. ОСНОВНИ ЦЕЛИ:

1. Осигуряване на равен достъп до качествено образование и развитие на потенциала на всеки ученик, с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.
  - Постигането на тази цел изисква определяне на уязвимите групи деца и прилагане на разнообразни мерки, съобразени със спецификата на всяка от тях.
  - На учениците в ПГДС “Цар Иван Асен II“ се предоставя обща и при необходимост – допълнителна подкрепа за личностно развитие.
  - Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.
2. Защита правата и интересите, и предоставяне на равни възможности за приобщаване на учениците от уязвимите групи.
3. Ефективно прилагане на училищните политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания.

4. Недопускане на дискриминация по признак „увреждане”.
5. Осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.
6. Да осигурим условия за непрекъснатост на обучението за учениците от рисковите групи.

IV. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ:

1. Общата подкрепа за личностно развитие включва:
  - 1.1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти по всички въпроси, свързани с обучението и развитието на учениците;
  - 1.2. допълнително обучение по учебни предмети за ученици със затруднения, в случаите по чл.27, ал.2 от НПО;
  - 1.3. допълнително консултиране по учебни предмети – 1 час седмично за всички педагогически специалисти в училището;
  - 1.4. кариерно ориентиране на учениците от психолог и кариерни консултанти от Кариерен център - Хасково;
  - 1.5. занимания по интереси по програми на училището, както и финансирани от национални и европейски програми;
  - 1.6. грижа за здравето – в училището работи медицински фелдшер, осигурен от Община Хасково;
  - 1.7. осигуряване на собствено общежитие;
  - 1.8. поощряване с морални и материални награди според условията на чл.54 от НПО;
  - 1.9. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
  - 1.10. дейности за превенция на обучителните затруднения;
  - 1.11 осигуряване на допълнително (компенсаторно) обучение и подкрепа за учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантиниране;
2. Допълнителна подкрепа – при необходимост.

V. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ УЧЕНИЦИ:

Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване. Причините за това са различни и разнообразни като: живот в крайна бедност или ниски доходи и материални лишения; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастови проблеми; липса или недостатъчни социални умения и образование; отношение към тях, основано на предразсъдъци; липса, ограничен достъп или неадекватни услуги и т.н.

Програмата е насочена към уязвимите групи ученици в ПГДС „Цар Иван Асен II”:

- ученици, изложени на риск от отпадане, поради липса на мотивация за учене или живеещи в крайна бедност, ниски доходи и материални лишения;
- ученици, диагностицирани със специални образователни потребности;
- ученици с хронични заболявания;
- сираци или деца лишени от родителска грижа по други причини.

Уязвимите групи ученици имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението на ПГДС „Цар Иван Асен II“ към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности. За нас те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване.

В ПГДС „Цар Иван Асен II“ уязвимите групи ученици се приемат като хора със способности и потенциал, а не като хора единствено с проблеми и ограничения. Училищната програма за равен достъп до образование работи в посока за изграждане на среда за:

- разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение.

VI. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА:

През последните години в училището има все повече ученици от различни националности, различни вероизповедания, с различни традиции и културни норми, което налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване, а така също и познания за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите и към самите себе си. Срещата с различни хора и с различни култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование;
- уменията за общуване с представители на различни култури;
- съзнателно възпитаване на толерантно отношение.

Особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

В ПГДС „Цар Иван Асен II“ се създават условия за достъпна качествена грижа за учениците, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация. При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес. Предвижда се паралел между интеркултурното образование и образованието на ученици със специални образователни потребности /при приемане на такива/. И в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване се състои в ранното образование, достъпно за всички, независимо от социалноикономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

Обхващането на всяко дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище нараства броят на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности, ресурсните учители и другите специалисти, които подпомагат интегрираното обучение.

VII. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ:

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи включва:

1. принципите на приобщаващото образование;
2. условията и реда за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;
3. условията и реда за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на оценката на индивидуалните им потребности и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището;
4. изграждане на позитивен психологически климат в училището;
5. структурата, условията и реда за утвърждаване на индивидуалните учебни планове и на индивидуалните учебни програми на ученици със специални образователни потребности и на ученици с изявени дарби по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за предучилищното и училищното образование;
6. условията и реда за постъпване, организацията и осъществяването на обучението и подкрепата за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности.

VIII. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ПРИНЦИПИ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от потребности на всички ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на учениците във всички аспекти на живота.

Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие със следните принципи:

1. гарантиране на правото на всеки ученик на достъп до училище най-близо до неговото местоживееие и на правото му на качествено образование;
2. гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
3. прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
4. приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че ученикът да развие максимално своя потенциал;
5. равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички ученици

заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището;

6. системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на учениците;

7. сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството и общността;

8. намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището;

9. нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение, подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;

10. гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА:

- Равен достъп и приобщаване на всеки ученик;
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- Съхраняване на етнокултурното многообразие.

С цел продължаване на създаването на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на учениците със специални образователни потребности в ПГДС „Цар Иван Асен II“ е създадена програма, която включва:

1. Екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на учениците.
2. Диагностична и консултативна дейност.
3. Индивидуални образователни програми.
4. Учебни програми по специалните учебни предмети и други.

В ПГДС „Цар Иван Асен II“ има готовност за прилагане на политиката завключващо обучение на учениците със специални образователни потребности чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за децата със специални образователни потребности.
- Изградени положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, ученици и родители.
- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на учениците със специални образователни потребности в училището чрез изграждане на подкрепяща среда.

IX. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ:

На учениците в ПГДС „Цар Иван Асен II“ се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Подкрепата за личностно развитие осигурява подходяща физическа,

психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците. Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик. За реализиране на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие в училището работи психолог. В училището може да работят и други специалисти в зависимост от оценката на индивидуалните потребности на ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя в зависимост от плана за подкрепа на ученика.

Подкрепата за личностно развитие на учениците в ПГДС „Цар Иван Асен II“ се организира и осигурява в съответствие с разработените областни стратегии за подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на анализ на потребностите от обща и допълнителна подкрепа. За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие със заповед на директора на училището в началото на всяка учебна година се определя координатор в училището. За координатор може да бъде определен заместник-директорът по учебната дейност, главен учител или друг педагогически специалист. По предложение на координатора със заповедта на директора се определят и други специалисти, които да го подпомагат при организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Координаторът има следните функции:

1. разпознава потребността от предоставянето на обща и/ или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик въз основа на наблюденията и анализите на класния ръководител и на учителите, които преподават на ученика, въз основа на документите на учениците, включително от изследвания и консултации при наличие на такива, както и въз основа на събраните данни за развитието на учениците, и/ или по инициатива на родителя;
2. предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие;
3. координира извършването на оценката на индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности, ученици в риск, с изяви дарби и такива с хронични заболявания от екипите за подкрепа за личностно развитие;
4. предлага на директора да утвърди списък на учениците, на които ще се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие, въз основа на извършената оценка на индивидуалните им потребности от екипите за подкрепа за личностно развитие;
5. координира предоставянето на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на учениците съвместно с педагогическите специалисти в училището;
6. предлага на директора в случай на необходимост да осигури допълнителни специалисти като организира и координира осигуряването им в зависимост от индивидуалните потребности на ученика от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център, център за подкрепа на личностното развитие, включително център за специална образователна подкрепа;

7. координира работата с родителя, включително по отношение включването му в работата на екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика;
8. координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие на учениците в училището;
9. съхранява документите на всеки ученик, за което е формиран и работи екип за подкрепа за личностно развитие;
10. координира работата с институциите в системата на предучилищното и училищното образование и с други институции и организации, работещи с ученици, по отношение предоставянето на обща и/ или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик;
11. координира предоставянето на методическа подкрепа от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от Държавния логопедичен център, от център за специална образователна подкрепа и съдейства за провеждането на различни форми на обучение на педагогическите специалисти в училището;
12. организира и координира дейности и събития в училището за учениците, за училищната и за родителската общност, насочени към промяна на нагласите и приемане на различието, както и към изява на дарбите на учениците;
14. след приключване на втория учебен срок на съответната учебна година изготвя и предоставя на педагогическия съвет обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в училището.

ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕТО:

Общата подкрепа за личностно развитие в ПГДС „Цар Иван Асен II“ се осигурява от постъпването на ученика в училище до завършването на училищното образование съобразно индивидуалните му потребности и възможностите на училището. Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всеки ученик в училището.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището гарантира участие и изява на всички ученици в класната стая и **включва:**

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. кариерно ориентиране на учениците;
3. занимания по интереси;
4. библиотечно- информационно обслужване;
5. грижа за здравето въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на ученика и за проведени медицински изследвания и консултации;
6. поощряване с морални и материални награди;
7. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
8. превенция на обучителните затруднения.

Дейностите по обща подкрепа за личностно развитие включват регулярни екипни срещи между класния ръководител, учителите и другите педагогически специалисти за:

- преглед и обсъждане на събраната информация за обучението и развитието на всеки ученик;
- изготвяне на план за действие за обща подкрепа за отделни ученици;
- обмяна на информация и на добри педагогически практики.

На родителите се предоставя информация и при необходимост се канят на екипните срещи. По време на срещите се води протокол, който се подписва от всички участници в срещата. Графикът на срещите се прилага към годишния план за дейността на училището.

Общата подкрепа за личностно развитие на учениците включва дейности съобразно техните интереси, способности, компетентности и изява в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

Общата подкрепа за личностно развитие включва:

1. дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование;
2. образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно- туристически дейности и участие в проекти, програми, форуми и в други изяви на общинско, областно, национално и международно равнище;
3. учебни предмети, модули и дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка на учениците.

Дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение имат за цел изграждане на позитивен организационен и психологически климат в училище, включително чрез психологическа подкрепа. Тя е насочена към учениците, учителите, училищното управление и родителите.

Психологическата подкрепа включва:

1. създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес;
2. предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
3. групова работа с ученици; кризисна интервенция;
4. работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на учениците в:

1. допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за

предучилищното и училищното образование;

2. консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;

3. насочване на учениците към логопед, при установяване на такава необходимост.

Общата подкрепа за личностно развитие се основава на анализ на информацията и наблюденията на обучението и развитието на всеки ученик.

Анализът включва:

1. данните за индивидуалния напредък в обучението на всеки ученик и за придобитите компетентности – знания, умения и отношения;

2. установените силни страни на всеки ученик и на индивидуалните нагласи по отношение на ученето и участието в живота на общността;

3. установеното наличие на възможни рискови фактори в средата на ученика;

4. данните от информацията, която придружава ученика от детската градина, включително за предоставяни дейности по обща подкрепа в детската градина;

5. данни от извършена диагностика на училищната готовност, от входни нива по учебни предмети, логопедично изследване, портфолио и други.

Обсъждането на цялата информация по т. 1-5 се прави от класния ръководител съвместно с учители, които преподават на ученика, и с координиращото звено в училището в срокове, определени от училището. Въз основа на анализа на информацията може да се определят ученици, за които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие съгласно чл. 178 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Реализирането на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в училището въз основа на анализа се осъществява чрез **план за действие** в случаите, когато:

1. се установят затруднения в обучението на ученика и/ или има рискови фактори в средата, които може да повлияят на обучението му, но които все още не изискват допълнителна подкрепа за личностно развитие;

2. се установи, че ученик напредва значително по-бързо, отколкото учениците на неговата възраст.

Планът за действие съдържа цели за работа с ученика, срок за постигането им, описание на работата и се изготвя от класния ръководител на ученика в екипна работа с другите педагогически специалисти до 14 дни от установяването на случаите. Дейностите за обща подкрепа за личностно развитие в ПГДС „Цар Иван Асен II“ задължително се осъществяват и в неучебно време, включително през ваканциите, съобразно потребностите на децата и учениците, като продължителността им за отделен ученик или за група ученици е в зависимост от възможностите на училището. Планът за действие се актуализира, променя или прекратява след преглед на напредъка на ученика и съобразно заложените в него срокове.

С плана за действие за обща подкрепа при ученик с установени затруднения в обучението се цели максимално да се преодолеят затрудненията. С плана за действие за обща подкрепа при ученик, който напредва значително по-бързо от връстниците си, се цели детето или ученикът да развие своите възможности и дарби в най-пълна степен. **Отговорност за координацията по изпълнението на плана за действие за обща подкрепа има класният ръководител на ученика.**

Класният ръководител запознава родителя с изготвения план за действие за обща подкрепа и го информира за резултатите от изпълнението му. В случаите, когато ученик получава обща подкрепа и не се отчита напредък в рамките на три месеца от началото на предоставянето на подкрепата, класният ръководител на ученика обсъжда с координатора насочването на ученика за оценка на индивидуалните му потребности от екип за подкрепа за личностно развитие.

X. ДЕЙНОСТИ :

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и учениците с увреждания.
4. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.
5. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на ученици, за които той не е майчин.
6. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
7. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на учениците в риск.
8. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/ или преждевременно напускане на училище.
9. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.
10. Създаване на условия за развитие на талантливите ученици с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви.

11. Предоставяне на консултации и обща подкрепа за преодоляване на образователни дефицити, както и психологическа подкрепа на отделни ученици, които по медицински причини **краткосрочно** (до 30 дни или за друг срок, определен със ЗИД на ЗПУО) не могат да посещават училище.

12. В допълнение на общо основание на учениците, записани в самостоятелна форма на обучение, училището може да предоставя в хода на учебните занятия консултации и обща подкрепа, а с предвижданите нови изменения в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование - и допълнително обучение по учебни предмети в електронна среда от разстояние в рамките на 10 часа месечно, за преодоляване на образователни дефицити.

13. Консултациите и допълнителното обучение за преодоляване на образователни дефицити, в зависимост от конкретния случай, класа, техническите и технологичните възможности, ще може да се осъществяват присъствено и/или в електронна среда от дистанция, като се използват възможностите на проекта “Подкрепа за успех” по ОП НОИР.

14. На всички тези ученици следва да се оказва и психологическа подкрепа, в т.ч. и от разстояние в електронна среда.

XI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА:

Дейности	срок	отговорник	забележка
1. Определяне на координатор и членове на координиращия екип за организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие.	До 16.09.2022 г.	директор	
А. Дейности, свързани с екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти:			
1. Обмяна на информация, опит и добри практики между педагогическите специалисти	До 14.09.2023 г.	Всички педагогически специалисти	
2. Консултации по предмети, според одобрен от директора график за всички ученици.	До 14.09.2023 г.	Всички педагогически специалисти	
3. Подпомагане на учениците с обучителни затруднения след установяване и подаване на информация до координатор ПЛР.	До 14.09.2023 г.	Координатор ПЛР, учители, класни ръководители	
4. Обсъждане на информацията за индивидуалния напредък и необходимостта от конкретни мерки за обща подкрепа.	До 14 дни от подаване на информацията на координатор	Координиращ екип	При създаване се определя необходимост

5. Осъществяване на конкретна обща подкрепа, проследяване на напредъка, корекции в плана при необходимост.	Оценка на напредъка на всеки 3 месеца	Екип за личностно развитие, сформирани за конкретния случай	
6. Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с изяви дарби.	При необходимост, не по-късно от 3 месеца от разпознаване на потребността от извършване на оценка	екип за личностно развитие, сформирани за конкретния случай	при необходимост
7. Сформиране на екипи за допълнителна подкрепа	До 14.09.2023 г.	координатор	при необходимост
8. Подобряване на училищния климат и изяви на учениците.	До 14.09.2023 г.	Всички педагогически специалисти	
9. Взаимодействие с Център за личностна подкрепа, Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование, Национален логопедичен център, научни, творчески и спортни клубове.	До 14.09.2023 г.	координатор	при необходимост
10. Ресурсно подпомагане.	До 14.09.2023 г.	Външен ресурсен учител	при необходимост
11. Обучение на педагогически специалисти, във връзка с дейностите по реализация на обща и допълнителна подкрепа.	по график, заложен в план за квалификация	директор, заместник-директори, главен учител	
Б. Дейности, свързани с допълнително обучение на учениците.			
1. Обсъждане на информацията за индивидуалния напредък и необходимостта от конкретни мерки за обща подкрепа.	До 14 дни от подаване на информацията на координатор	Координиращ екип	При създаване се необходимост
2. Осъществяване на конкретна обща подкрепа, проследяване на напредъка, корекции в плана при необходимост.	Оценка на напредъка на всеки 3 месеца	Екип за личностно развитие, сформирани за конкретния случай	
3. Допълнително обучение по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове за учениците, попадащи в условията на чл.27, ал.2 от НПО.	До 14.09.2023 г.	Директор, координатор ПЛР, учители	

4. Социално- педагогическа подкрепа на учениците и развиване на умения за учене.	До 14.09.2023 г.	психолог	
5.Предоставяне на консултации и обща подкрепа за преодоляване на образователни дефицити, на отделни ученици, които по медицински причини краткосрочно (до 30 дни или за друг срок, определен със ЗИД на ЗПУО) не могат да посещават училище.	До 14.09.2023 г.	Директор, координатор ПЛР, учители	При създада се необходимост
6. Консултации и обща подкрепа, а с предвижданите нови изменения в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование - и допълнително обучение по учебни предмети в електронна среда от разстояние в рамките на 10 часа месечно, за преодоляване на образователни дефицити на учениците, записани в самостоятелна форма на обучение.	До 14.09.2023 г.	Директор, координатор ПЛР, учители	При създада се необходимост
7. Консултациите и допълнителното обучение за преодоляване на образователни дефицити, в зависимост от конкретния случай, класа, техническите и технологичните възможности.	До 14.09.2023 г.	Директор, координатор ПЛР	
В. Дейности, свързани с кариерно ориентиране на учениците.			

1. Кариерно ориентиране на учениците чрез консултации и обучения.	До 14.09.2023 г.	психолог, външни кариерни консултанти	
Г. Дейности, свързани със занимания по интереси.			
1. Обмяна на информация между учителите, педагогически специалисти и учениците за установяване интересите на учениците.	До 14.09.2023 г.	Директор, психолог, ръководители на групи по извънкласни дейности	
2. Организиране на групи и клубове за занимания по интереси.	До 14.09.2023 г.	Директор, ръководители на групи по извънкласни дейности	
3. Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности.	До 14.09.2023 г.	класни ръководители	
4. Включване на учениците в извънкласни дейности и мероприятия- тържества, конкурси, състезания, концерти.	До 14.09.2023 г.	директор, заместник-директори, всички педагогически специалисти, ученически съвет	
5. Организиране на допълнителни културни, спортни и др. дейности и инициативи от Ученическия съвет.	До 14.09.2023 г.	Ученически съвет	
6. Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	До 14.09.2023 г.	учители	
Д. Дейности, свързани с библиотечно- информационно обслужване.			
1. Дейности, свързани с изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.	До 14.09.2023 г.	класни ръководители, учители	по повод важни дати и празници
Е. Дейности, свързани с грижа за здравето на учениците.			

1. Осигуряване на медицинско лице в училище.	До 14.09.2023 г.	Община Хасково	
2. Осигуряване на сигурна и безопасна материална база.	До 14.09.2023 г.	Директор, зам.-директори	
3. Психологическа подкрепа, психо- социална рехабилитация и консултации.	До 14.09.2023 г.	Психолог	
4. Психологическа подкрепа на всички групи ученици- дневна форма на обучение, самостоятелна и ОЕСР, като тя може да бъде и от разстояние в електронна среда (за карантинирани и /или други).	До 14.09.2023 г.	Психолог	При създава се необходимост
5. Провеждане на тематични инструктажи.	До 14.09.2023 г.	Директор, зам.-директори	
6. Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция и здравословен начин на живот.	До 14.09.2023 г.	Директор, заместник- директор УД, медицинско лице, психолог, класни ръководители, ПИЦНВ-Хасково, РЗИ-Хасково	
7. Включване на учениците в спортни дейности и мероприятия, туризъм.	До 14.09.2023 г.	Учители по ФВС	
8. Логопедична терапия, рехабилитация и консултации.	До 14.09.2023 г.	Външен логопед	при необходимост
Ж. Дейности, свързани с поощряване на учениците с морални и материални награди.			
1.Разпространение на информация за постиженията на отделни ученици в областта на науката, спорта, изкуството и др., и за приноса им към развитието на гимназията.	До 14.09.2023 г.	всички педагогически специалисти	
2. Награждаване на ученици с грамоти, сертификати и материални награди за отличен успех, високи постижения и принос към развитието на училището.	До 14.09.2023 г.	директор, заместник- директори, главни учители, класни ръководители	при и по определен повод за поощрение

3. Избор и награждаване на ученик на випуск и изявени ученици от различните професионални направления сред завършващите зрелостници.	До 14.09.2023 г.	директор, педагогически съвет	
И. Дейности, свързани с превенция на насилието.			
1. Провеждане на регулярни срещи на Ръководството на училището и Педагогическия екип с цел информираност и целенасочена работа за подобряване на психологическия климат в класовете и утвърждаването на атмосфера на доверие и подкрепа.	До 14.09.2023 г.	директор, заместник-директори	
2. Провеждане на индивидуална и групов работа с учениците за превенция на асоциално поведение, насилие и тормоз в училище.	До 14.09.2023 г.	Психолог, класни ръководители	
3. Провеждане на лекции, беседи, презентации, мероприятия, свързани с превенция на насилието, агресията и тормоза в училище.	До 14.09.2023 г.	Всички педагогически специалисти	
4. Провеждане на обучения за развитие на толерантност във взаимоотношенията.	До 14.09.2023 г.	Психолог, класни ръководители	
5. Ангажиране на Ученическия съвет и ученици доброволци в приобщаващи дейности на ниво клас и училище.	До 14.09.2023 г.	Координатор ПЛР, ученически съвет, ученици- доброволци	
6. Подпомагане на учениците при решаването на конфликти и създаване на отношения, основани на толерантност, приемане и разбирателство.	До 14.09.2023 г.	класни ръководители, психолог	
7. Използване на посредник при разрешаване на конфликти в училище.	До 14.09.2023 г.	психолог, класни ръководители	
8. Провеждане на вътрешни и външни квалификационни дейности на педагогическите специалисти и служителите за справяне с агресията и тормоза сред учениците.	До 14.09.2023 г.	главни учители	
9. Координирана работа	До 14.09.2023 г.	директор	

между ръководство, координационен съвет за борба с тормоза в училище и координатор ПЛР при случаи на противообществени прояви, агресия, насилие и тормоз – работа по случай.			
10. Своевременно прилагане на санкции в случаи на насилие.	До 14.09.2023 г.	Координационен съвет за борба с тормоза	При случай
11. Съвместна работа с Дирекция за социално подпомагане, ДПС, структурите на МВР и други институции.	До 14.09.2023 г.	Ръководство, психолог	
12. Включване на родителите към различни съвместни дейности с цел установяването на добър диалог и отношения на доверие между ученици, родители и учители.	До 14.09.2023 г.	Класни ръководители, координатор ПЛР	
Й. Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.			
1. Мотивиране на учениците чрез създаване на възможност за изяви, допълнителни обучения, консултации и дейности по интереси. Провеждане на тематични училищни конкурси и мероприятия, осигуряващи възможности за изява на учениците	До 14.09.2023 г.	Директор, педагогически специалисти	
2. Установяване на силните страни на всеки ученик и на индивидуалните нагласи по отношение на ученето и участието в живота на общността. Създаване на клубове и групови занимания по интереси.	До 14.09.2023г.	Директор, педагогически специалисти	
3. Прилагане на конкретни мерки за подобряване на дисциплината в часовете с цел осигуряване на благоприятна атмосфера за работа: - Точни критерии за взаимоотношенията в класната стая; - Взаимоуважението като основен принцип на	До 14.09.2023 г.	Всички педагогически специалисти	

отношенията учител – ученик и ученик – ученик; -Изготвяне и спазване на критериите за оценяване; - Спазване на умерена дистанция учител – ученик; - Разнообразяване методите на преподаване; - Обратна връзка и конкретни препоръки от учителите по всички предмети; - Отчитане напредъка на ученика			
4. Обсъждане с ученика и с класния ръководител с цел изясняване на проблема и получаване на подкрепа за разрешаването му.	До 14.09.2023г.	класни ръководители	
5. Консултиране на ученика и/или родителите с психолога на училището.	До 14.09.2023 г.	Класни ръководители, психолог	
6. Включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти.	До 14.09.2023 г.	психолог	
7. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество).	До 14.09.2023 г.	координатор ПЛР	
8. Партньорство с родителите за справяне с проблемното поведение на децата им и приобщаване към средата на училището	До 14.09.2023 г.	класни ръководители, координиращ екип	

Програмата е приета на ПС с **Протокол №.15/13.09.2022 г.** и е утвърдена със **Заповед на Директора №**